

održati na ugarsko-hrvatskom prijestolu, odluči se na podlo djelo. Poslije duljih pregovora i sramotnog cjenjkanja prodade u julu 1409. za 100.000 dukata grad Zadar, Novi grad, Vranu i otok Pag, kao i sva svoja prava na čitavu Dalmaciju republici mletačkoj. I tako se eto Venecija, koja se za čitave borbe mudro držala na strani, najvećma okoristi dugotrajnim građanskim ratovima u Hrvatskoj i Ugarskoj, ugnijezdivši se taj put stalno do svoje propasti (1797) u Dalmaciji.

C. Kraljevi iz raznih kuća (1409—1526).

IX.

Žigmund Luksenburgovac sam i Albert Habsburgovac.

(1409—1439).

Gubitak Dalmacije. Prodaja Dalmacije djelovaše upravo porazno ne samo na budimski dvor, nego i na Zadar. U gradu sve se uzburnilo, napuljska posada bi protjerana, a uz urnebesno klicanje „Živio Sv. Marko“ razapet na određenom mjestu mletački barjak. Zadranici su time htjeli da pokažu, e su od svoje volje došli pod vlast mletačku, a ne kao prodano roblje. Dužd potvrdi gradsku autonomiju, imenova sve plemiće Zadrane mletačkim građanima, a podjedno i naseli više mletačkih porodica u gradu (u septembru 1409.). Ovim događajem položena je osnova potalijančenju nekoć hrvatstvu toliko odana Zadra. Za Zadrom povedu se svi sjeverni otoci, naročito Rab i Osor (osim Frankapanškoga Krka) i grad Nin, dozvavši s a m i Mlečane k sebi, da ih uzmu pod svoju vlast. Sada se pojagmi dužd za Trogirom i Šibenikom, pozvavši oba grada na dobrovoljnu predaju, jer da ih je tobože kupio od „zakonitoga kralja“ Ladislava Napuljskoga. No ovi gradovi odbiše poziv, a nato podsjedne mletačko brodovlje Šibenik.

Gubitak Dalmacije najkritičniji je čas sredovječne hrvatske historije poslije godine 1102. Njime je oduzeta hrvatskomu narodnom državnom organizmu ona osnova, na kojoj je počivala sva njegova važnost i političko-narodna bitnost. Nije ga doduše nestalo poslije toga sudbonosnog časa, ali on odsada dalje samo životari sve to više pod tuđim utjecajem ne živeći više onim životom, koji je snagu i svijest svoju crpao iz vremena prije 1102., a kojega se težište sve to većma pomicalo na sjever; on se prometnuo u sokola polomljenih krila.